

Streszczenie

Głównym celem niniejszej rozprawy jest szczegółowa analiza cech i funkcjonowania mechanizmów enkapsulacji nominalnej w tekstach należących do gatunku języka polityki w języku hiszpańskim i polskim, a więc w wystąpieniach publicznych, konferencjach prasowych, oświadczeniach oraz wywiadach. Cechą wyróżniającą ten mechanizm spójności tekstowej jest zdolność do kondensowania treści o charakterze predykatywnym oraz jego potencjał kategoryzacyjny.

Przeprowadzona analiza ilościowa i jakościowa sytuuje się głównie w obszarze badań leksykalnych i pragmatycznych. Praca wpisuje się w linie badawcze, które znaleźć można w hiszpańskich i europejskich studiach z tego zakresu, takich jak: Schmid (2000, 2018), López Samaniego (2014), Izquierdo Alegría i González Ruiz (2013) oraz Abad Serna (2016).

Treści teoretyczne i praktyczne rozprawy zostały zawarte w czterech rozdziałach. Rozdział pierwszy dotyczy konceptów teoretycznych i definicji enkapsulacji nominalnej, która stanowi główny przedmiot badań. W tej części dokonano także opisu tego zjawiska jako jednego z mechanizmów spójności tekstu. Omówiono również kwestie terminologiczne oraz klasyfikację różnych typów enkapsulatorów.

Rozdział drugi prezentuje, w syntetyczny sposób, cechy dyskursu politycznego jako odmiany funkcjonalnej języka. Szczególną uwagę poświęcono tu wybranym podejściom badawczym, które wskazują na związki między językiem a polityką. Ta część rozprawy zawiera również analizę pojęcia języka polityki oraz opis dyskursu politycznego w kontekście procesu mediatyzacji.

Uwzględniając cechy enkapsulacji nominalnej omówione we wcześniejszych częściach oraz przypuszczalny związek tego zjawiska z językiem polityki, w rozdziale trzecim zaprezentowano metodologię przyjętą w badaniu empirycznym, którego głównym celem było ustalenie, czy mechanizmy enkapsulacji są wykorzystywane w tekstach politycznych w celach perswazyjnych.

Część praktyczna opiera się na dwujęzycznym korpusie porównywalnym składającym się z transkrypcji wystąpień premiera Hiszpanii Pedro Sáncheza oraz prezydenta Polski Andrzeja Dudy. Analiza pokazuje, w jaki sposób politycy ukierunkowują percepcję odbiorców zgodnie ze swoimi celami perswazyjnymi, posługując się świadomie enkapsulacją nominalną.

Zastosowanie porównywalnego korpusu dwujęzycznego umożliwiło przeprowadzenie zarówno opisu jak i analizy kontrastywnej tego zjawiska.

Uzyskane wyniki potwierdzają hipotezę wyjściową: w tekstach politycznych mechanizmy enkapsulacji nominalnej są stosowane nie tylko w celu zachowania spójności tekstu, lecz także w celu narzucenia odbiorcom określonej interpretacji faktów.

Rozprawa ukazuje podobieństwa i różnice pomiędzy hiszpańskim i polskim dyskursem politycznym na planie kondensacji treści. Stwierdzono, że połowę wszystkich enkapsulatorów w obu korpusach stanowią tzw. proformy gramatyczne (hiszp. *proformas gramaticales*), co wynika prawdopodobnie z roli jaką odgrywają takie elementy języka w bezpośredniej interakcji między nadawcą a odbiorcą. Jeśli chodzi o rzeczowniki ogólne pełniące funkcję enkapsulatorów, teksty polskie cechują się ich wyższą frekwencją niż korpus hiszpański. Wśród takich rzeczowników pełniących funkcję kondensatorów treści szczególnie często używane są te, które wyrażają koncepty językowe (hiszp. *encapsuladores lingüísticos*). Można przyjąć, że w dialogach politycznych enkapsulatory często stają się przedmiotem negocjacji znaczeń. Z kolei etykiety dyskursywne (hiszp. *etiquetas discursivas*), czyli enkapsulatory o charakterze ewaluatywnym, cechują się podobną, wysoką frekwencją użycia w obydwu językach. Taki stan rzeczy potwierdza ich strategiczną rolę jako narzędzie perswazji, które pozwala narzucić odbiorcy określone wartościowanie treści tekstu.

Zaprezentowane w rozprawie wyniki badań mogą mieć znaczenie dla różnych obszarów i poddyscyplin współczesnego językoznawstwa, m.in. analizy dyskursu i pragmatyki, gramatyki tekstu i badań nad spójnością, badań nad dyskursem politycznym, socjolingwistyki, a także – w pewnym zakresie – dla językoznawstwa korpusowego.

Słowa kluczowe: enkapsulacja nominalna, enkapsulatory nominalne, etykieta dyskursywna, perswazja, język polityki, lingwistyka korpusowa